

Andragogika

1. Sociální, kulturní, ekonomické a politické kontexty vzniku moderního vzdělávání dospělých

Vzdělávání dospělých jako sociální hnutí. Institucionalizace vzdělávání dospělých. Osvěta, lidová výchova. Význam šedesátých a sedmdesátých let 20. století.

2. Koncept celoživotního učení

Proměna vzdělávacích koncepcí ve druhé polovině 20. století; historické, sociální, politické a ekonomické souvislosti. Koncept celoživotního vzdělávání a koncept celoživotního učení. Mezinárodní organizace, jejich dokumenty a strategie rozvíjející koncept celoživotního učení.

3. Proměny konceptu celoživotního učení v 21. století

Aktuální podoby, cíle a priority celoživotního učení v perspektivě OECD, EU a UNESCO. Analýza vybraných strategií a dokumentů. Kritická reflexe východisek a implementace konceptu celoživotního učení.

4. Celoživotní učení a vzdělávání dospělých jako předmět vzdělávací politiky

Veřejné politiky a jejich aktéři. Role mezinárodních organizací a státu v kontextu sociální a vzdělávací politiky. Vliv globalizace a evropeizace. Vzdělávací politika EU.

5. Vznik a vývoj andragogiky jako vědní disciplíny

Definice andragogiky. Vznik pojmu a kontexty rozvoje andragogiky. Charakteristika vybraných andragogických koncepcí a teorií vzdělávání dospělých (Pöggeler, Hanselmann, Knowles, Mezirow ad.).

6. Andragogika v systému věd

Pojetí andragogiky jako interdisciplinárního oboru. Vztah andragogiky k příbuzným disciplínám (psychologie, sociologie ad.). Vztah andragogiky a personálního řízení. Místo andragogiky v systému věd o výchově a vzdělávání. Vztah andragogiky a pedagogiky, pedagogika dospělých. Andragogika jako studijní obor.

7. Komparativní andragogika

Komparativní přístupy v sociálních vědách. Vznik, vývoj, funkce a předmět komparativní andragogiky. Analýza specifík vzdělávání dospělých ve vybraném regionu.

8. Reflexe historického vývoje praxe a výzkumu vzdělávání dospělých v českých zemích

Rozvoj osvěty a lidovýchovy. Vznik a rozvoj pedagogiky dospělých v Československu. Pojetí pedagogiky dospělých jako akademické disciplíny. Konstituování andragogiky po roce 1989.

9. Vzdělávání dospělých v České republice

Aktuální situace vzdělávání dospělých v České republice, pozitiva a negativa. Přístup státu. Analýza aktuálních strategií a dokumentů. Zhodnocení vývojových trendů, perspektivy dalšího vývoje.

10. Participace dospělé populace na edukačních aktivitách

Motivace a bariéry ve vzdělávání dospělých. Popis vybraných šetření (AES, LFS, CVTS apod.) a analýza jejich výsledků. Specifické skupiny ve vzdělávání dospělých.

11. Právní úprava vzdělávání dospělých v České republice

Reflexe historického vývoje legislativních norem ve vzdělávání dospělých (lidovýchovný zákon, osvětový dekret, osvětový zákon ad.). Aktuální situace a přehled významných zákonů (školský zákon, vysokoškolský zákon, zákoník práce, živnostenský zákon, zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání ad.).

12. Financování vzdělávání dospělých

Vícezdrojové financování. Nástroje finanční podpory dalšího vzdělávání (vzdělávací fondy, poukázky na vzdělávání, daňové úlevy, daňové asignace ad.). Evropské finanční zdroje, jejich struktura, příklady jejich využití.

13. Kvalita a efektivita ve vzdělávání dospělých

Kvalita vzdělávání, možnosti a limity jejího zjišťování, kritéria kvality. Hodnocení vybraných systémů řízení kvality ve vzdělávání. Aktuální situace v České republice. Certifikace, akreditace, rating.

14. Funkční gramotnost

Vymezení pojmu. Druhy funkční gramotnosti. Související koncepty (základní dovednosti, klíčové kompetence). Výzkumy funkční gramotnosti. Aktuální situace v ČR.

15. Občanské vzdělávání dospělých

Cíle, obsahy a zásady občanského vzdělávání dospělých. Postavení ve struktuře vzdělávání dospělých. Koncept aktivního občanství. Vybrané dokumenty a strategie, aktuální situace občanského vzdělávání dospělých v České republice.

16. Zájmové vzdělávání dospělých

Charakteristika zájmového vzdělávání dospělých, jeho cílů a funkcí. Postavení ve struktuře vzdělávání dospělých. Aktuální situace zájmového vzdělávání dospělých v České republice. Analýza vybraných institucí a druhů zájmového vzdělávání dospělých.

17. Andragogická didaktika

Předmět a pojetí andragogické didaktiky. Základní terminologie (učení, vzdělávání, vyučování, edukace apod.). Technologie vzdělávání. Kurikulum. Specifika učení (se) a vyučování dospělých.

18. Trendy v didaktice dospělých

Vliv globalizace a nových informačních technologií. Heutagogika. Teorie a praxe transformativního učení.

19. Sociální pedagogika

Vznik, vymezení a tematické zaměření. Společenská determinace výchovy a vzdělávání. Prostředí jako faktor rozvoje osobnosti. Sociální stratifikace a sociální vyloučení. Sociální deviace.

20. Speciální pedagogika dospělých

Vymezení, obsah a funkce. Norma, normalita, jinakost. Edukace dospělých s postižením, charakteristika vybraných cílových skupin.

Literatura

BENEŠ, Milan. *Andragogika*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4824-5.

BENEŠ, Milan. *Andragogika - teoretické základy*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-23-8.

BLASCHKE, Lisa Marie. *Heutagogy and lifelong learning: A Review of Heutagogical Practice and Self-determined Learning. The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 13(1), 56–71, 2012. ISSN 1492-38.

ČSÚ. *Vzdělávání dospělých v České republice. Výstupy z šetření Adult Education Survey 2011*. Praha: ČSÚ, 2013. ISBN 978-80-250-2354-9.

DALE, Roger a Susan ROBERTSON (eds.). *Globalisation and Europeanisation in Education*. Oxford: Symposium Books, 2009. ISBN 978-1-873927-90-8.

DVOŘÁKOVÁ, Miroslava a Michal ŠERÁK. *Andragogika a vzdělávání dospělých. Vybrané kapitoly*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2016. ISBN 978-80-7308-694-7.

GREGER, David, Dominik DVOŘÁK, Tomáš JANÍK et al. *Srovnávací pedagogika: proměny a výzvy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2015. ISBN 978-80-7290-860-8.

JARVIS, Peter (ed.). *The Routledge International Handbook of Lifelong Learning*. London: Routledge, 2009. ISBN 978-0-415-41904-8.

JARVIS, Peter. *Adult Education and Lifelong Learning*. London: RoutledgeFalmer, 2004. ISBN 978-0-415-31493-0.

JESENSKÝ, Ján. *Andragogika a gerontagogika handicapovaných*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-823-9.

KAŠČÁK, Ondrej a Branislav PUPALA. *Škola zlatých golierov: vzdelávanie v ére neoliberalizmu*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. ISBN 978-80-7419-113-8

KOPECKÝ, Martin. *Sociální hnutí a vzdělávání dospělých: aktivní občanství jako cíl pro celoživotní učení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. ISBN 80-86432-96-3.

KOPECKÝ, Martin. *Vzdělávání dospělých mezi politikou, ekonomikou a vědou: politika vzdělávání a učení se dospělých v éře globálního kapitalismu*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2013. ISBN 978-80-7308-493-6.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. 215 s. ISBN 978-80-7367-383-3.

MILANA, Marcella a Tom NESBIT (eds.). *Global Perspectives on Adult Education and Learning Policy*. PalgraveMacmillan, 2015. ISBN 978-1137388247.

PALÁN, Zdeněk. *Lidské zdroje: výkladový slovník*. Praha: Academia, 2002. ISBN 80-200-0950-7.

PHILLIPS, David a Michele SCHWEISFURTH. *Comparative and International Education. An Introducing to Theory, Method, and Practice*. London: Continuum, 2007. ISBN 978-1-8470-6059-4.

PRŮCHA, Jan. *Srovnávací pedagogika: mezinárodní komparace vzdělávacích systémů*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0870-9.

PRŮCHA, Jan. *Andragogický výzkum*. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-5232-7.

PRŮCHA, Jan (ed.). *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.

RABUŠICOVÁ, Milada a Klára ZÁLESKÁ. Metodologické otázky srovnávací pedagogiky: podněty pro koncipování komparativních studií. *Pedagogická orientace*, 26 (3), 346–378, 2016. ISSN 1805-9511. Dostupné na: <<https://journals.muni.cz/pedor/article/view/6131>>. doi:<http://dx.doi.org/10.5817/PedOr2016-3-346>.

RABUŠICOVÁ, Milada a Ladislav RABUŠIC. *Učíme se po celý život? O vzdělávání dospělých v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4779-2.

ŠERÁK, Michal a kol. *Celoživotní učení a sociální politika: vazby a přesahy*. Praha: AIVD, 2012. ISBN 978-80- 904531-3-5.

ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6.

ŠKODA, Kamil. *Kapitoly z dějin andragogiky*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-326-1.